

Mladi za napredek Maribora

30. srečanje

Igrajmo se z dediščino

Inovacijski predlog

Področje: umetnost

CE d ! KUCET EP VOZIOÖÖSUXQ

T ^} d ! KOURCEP ACE UP

¥[|ak ÜÖÖP RCE UŠZCEU ÓŠSUXCEP RÒÁT CEÜ ÖUÜ

Mladi za napredek Maribora

Mladi za napredek Maribora

30. srečanje

Igrajmo se z dediščino

Inovacijski predlog

Področje: umetnost

Kazalo

A) TEORETIČNI DEL.....	5
1. POVZETEK	5
2. UVOD.....	6
3. NARAVNA DEDIŠČINA – SLOVENSKE POKRAJINE	7
A) PREKMURJE	8
B) ŠTAJERSKA	9
C) KOROŠKA	10
D) GORENJSKA	11
E) DOLENJSKA	12
F) NOTRANJSKA	13
G) PRIMORSKA	14
4. KULTURNA DEDIŠČINA.....	15
H) VRVARSTVO	16
I) KOVAŠTVO.....	17
J) TKALSTVO.....	18
K) SVEČARSTVO	19
L) SODARSTVO	20
M) PLETARSTVO	21
N) MEDIČARSTVO	22
O) LONČARSTVO	23
P) KOLARSTVO	24
Q) MIZARSTVO	25
R) SUHA ROBA.....	26
5. ŠEGE IN NAVADE	27
S) PUST	28
T) MARTINOVO	29
U) VELIKA NOČ	30
V) FTIČEKOVO GOSTÜVAJE.....	31
6. LUTKARSTVO	32
W) VRSTE LUTK	33
7. SCENOGRAFIJA	37
8. DRUŽBENA ODGOVORNOST.....	38

B) PRAKTIČNI DEL	38
9. KAKO SEM SE LOTILA NALOGE?	39
10. LIKI.....	40
x) KURENT	40
y) BI VÁJE UMRL.....	42
z) DIVJA JAGA	44
AA) URA JE PRIŠLA.....	47
11. TEHNIČNE RISBE	49
12. ZAKLJUČEK	50
13. VIRI	51
14. KAZALO SLIK.....	52

A - TEORETIČNI DEL

1. Povzetek

Ugotavljam, da se Slovenci ne zavedamo svojih čudovitih pokrajin in elementov kulturne dediščine ter raznih šeg in navad, ki so nam jih zapustili naši dedki.

Zaradi različnih svetovnih in evropskih vplivov pozabljamo na to, kar je našega, lepega in dobrega. Zato menim, da lahko s pomočjo lutkovne predstave osveščamo in ozaveščamo različne starostne skupine.

Tako sem se odločila, da izdelam lutke za lutkovno predstavo, ki bi ozaveščala ljudi o dediščini na sploh. Pri izdelavi lutk bi spoznala razna ročna dela, ki počasi gredo v pozabo, osredotočila pa bi se tudi na narodne noše in naravne materiale.

Trenuten trend v oblikovanju so naravni materiali in ozaveščanje ljudi ter ugotavljanje različnih načinov kako okolje obvarovati.

2. Uvod

Za to raziskovalno nalogo sem se odločila, ker se mi zdi, da veliko premalo vlagamo v našo dediščino. Še posebej obrti, ki s časom izumirajo. Tako se mi je zdelo, da bi lutkarska predstava bila izredno dobra zamisel s katero bi lahko do otroka zlahka pristopili. Lažje bi razumeli skozi predstavo, kjer bi bile lutke izdelane popolnoma na osnovi dediščine, npr. njena obleka bi bila čipka vezana na tkano blago. Na ta način bi združili obrti. Če pa bi otrokom omogočili izdelavo lutk in pa naredili najbolj preprosto lutko kar lahko, bi s tem lahko dosegli tudi medgeneracijsko sodelovanje.

Prepričana sem, da bi nam babice in dedki z veseljem pokazali, kako so to oni nekoč izdelovali. Otroci bi skozi igro in druženje razvijali odnose s starimi starši, ob tem pa bi se učili starih obrti in izdelovali lutke. Predvsem se mi zdi pomembno, da se tukaj mladi angažiramo, saj bi lahko bili močna vez med dvema generacijama. Zlahka komuniciramo z otroki kot z odraslimi.

Zato sem se odločila, da bom poiskala zgodbo za lutkovno predstavo in izdelala prototip lutke s katero bi otroke vzpodbudila k delu.

3. Naravna dediščina – slovenske pokrajine

Naravna dediščina je vse bogastvo žive in nežive narave, v kateri bivamo. Prejeli smo jo kot dediščino dedov in predali jo bomo svojim potomcem. Narava je nenadomestljiva in prav zato jo je potrebno varovati. V Sloveniji je naravna dediščina zelo pestra – od pragozda do ravnice. Za ohranjanje te vrste dediščine skrbijo zavodi, državne in občinske upravne službe ter muzeji.

V Sloveniji imamo tudi Triglavski narodni park. Narodni park je zaščiten geografsko področje države, za katerega veljajo zakoni o celovitem varstvu narave. Prav tako se lahko v Sloveniji srečamo z različnimi jamami, npr. jama Pekel, Postojnska jama, ... Nasploh je Slovenija naravno zelo raznolika, zaradi česa je privlačna turistom, saj v enem dnevu lahko vidijo vse možne pokrajine.

Slovenijo delimo na sedem pokrajin. Tako poznamo naslednje neformalne pokrajine: Gorenjska, Štajerska, Prekmurje, Koroška, Notranjska, Primorska in Dolenjska. Največja pokrajina je Štajerska, najmanjša pa Koroška. Imena pokrajin so sicer ustaljena, vendar je težko zarisati meje, saj se ne ujemajo s sedanjo upravno in geografsko razdelitvijo Slovenije.

Slika 1: Logarska dolina

<http://www.mojvideo.com/uporabnik/rossvita1/slika/logarska-dolina/40601>

3.1 Prekmurje

Prekmurje je nižinska pokrajina na severovzhodnem delu Slovenije ob meji z Madžarsko in Avstrijo, na levem bregu reke Mure. Od tod tudi ime Prekmurje. Pokrajina je večinoma poljedelska. Večji mesti sta Murska Sobota in Lendava, je pa še vedno ena izmed najmanj razvitih pokrajin. Razdeljena je na 4 zemljepisna podpodročja: Goričko, Ravensko, Dolinsko in Lendavske Gorice.

Iz Prekmurja izvira kar nekaj slovenskih običajev in pa pesmi, med njimi tudi Marko skače. Zelo so znani po svoji kulinariki, ki je posebna. Najbolj znani sta bograč in prekmurska gibanica. Radi pa kuhajo tudi ajdove, koruzne in pšenične jedi. Kot simbol Pomurja velja štoklja. Ena izmed najbolj pomembnih obrti tam je lončarstvo.

Slika 2: Prekmurje

[\(http://www.apartma-pomurje.com/prekmurje.html/\)](http://www.apartma-pomurje.com/prekmurje.html/)

3.2 Štajerska

Štajerska je pokrajina v severovzhodnem delu Slovenije. Leži med Savo na jugu, Savinjo in Dreto na zahodu, mejo s Hrvaško na vzhodu, reko Muro na severovzhodu in mejo z Avstrijo na severu. Večja mesta so Celje, Ptuj, Velenje, največje mesto ter obenem gospodarsko središče Štajerske pa je Maribor. Je pretežno gozdnata in hribovita pokrajina, ki se na vzhodu zniža v gričevje Slovenskih Goric, nato pa v nižavje Panonske nižine. Ima zelo razvito vinogradništvo, saj je pokrajina izredno vinorodna. Nekoč so se tu ukvarjali predvsem s pletarstvom, mlinarstvom in kovaštvom.

Slika 3: »Klopotec«
(<http://www.austria.info/si/o-avstriji/-1163030.html>)

3.3 Koroška

Koroška je neformalna pokrajina v Sloveniji, ki leži na severu. Obsega območje Mežiške doline, Mislinjske doline in zgornji del Dravske doline. Je hribovita pokrajina pokrita z gozdovi, zajema pa tudi 3 rečne doline. Z nekaj nad štiriinšedeset tisoč prebivalci sodi pokrajina med manjše slovenske regije. Je pa tudi ena najstarejših slovenskih industrijskih regij. V prejšnjih stoletjih se je tu razvilo rudarstvo, nekoč pa je prevladovalo predvsem kovaštvo, ukvarjali so se tudi z medicinarstvom in suho robo.

Slika 4: Koroška
[\(http://koroska.zares.si/\)](http://koroska.zares.si/)

3.4 Gorenjska

Gorenjska je gorata alpska pokrajina ob zgornjem delu reke Save, severozahodno od Ljubljane. Obsega pogorje Karavank, zahodno stran Kamniško-Savinjskih Alp in vzhodni del Julijskih Alp. V kmetijstvu izstopa živinoreja in izkoriščanje gozdov. Med najpomembnejše obrti sodi čipkarstvo, medicinarstvo in kovaštvo.

Gorenjska je gorata alpska pokrajina ob zgornjem delu reke Save v Sloveniji, severno in severozahodno od Ljubljane. Obsega pogorja Karavank, zahodno, kamniško stran Kamniško-Savinjskih Alp ter vzhodni del Julijskih Alp. Pokrajina spada med gospodarsko najbolj razvite predele Slovenije z močno in raznovrstno industrijo, obrtjo in turizmom, tako poletnim kot zimskim. V kmetijstvu izstopa živinoreja in poleg nje izkoriščanje gozdov. V industriji prevladujejo tri panoge: proizvodnja električnih strojev in aparatov, proizvodnja končnih lesnih izdelkov in kovinsko predelovalna industrija.

Slika 5: Gorenjska

[\(http://sl.slovenia-convention.com/priprava-na-dogodek/slovenija-za-vas/regije/severozahodna-slovenija/\)](http://sl.slovenia-convention.com/priprava-na-dogodek/slovenija-za-vas/regije/severozahodna-slovenija/)

3.5 Dolenjska

Dolenjska je pokrajina v jugovzhodni Sloveniji. Segra od Ljubljanske kotline do meje s Hrvaško. Na vzhodu meji na Savo, na zahodu pa sega do Kolpe. Je pokrajina z največ gradovi v slovenskem prostoru, saj bregove in griče ob Krki krasijo gradovi. Je zelo vinorodna pokrajina. Imajo razvite različne obrti, med njih pa sodi suha roba, sitarstvo in sodarstvo.

Ožja Dolenjska je gričevnata pokrajina ob reki Krki in njenih pritokih. Nekoliko širše pa k njej štejemo še Belo krajino, gričevnat svet ob Temenici in Mirni, Suho krajino in Kočevsko z Dobropoljskim, Ribniškim in Kočevskim poljem. Gospodarsko in kulturno središče Dolenjske je Novo mesto, večji kraji pa so še Kočevje, Grosuplje, Krško, Trebnje, Črnomelj, Semič in Metlika.

Slika 6: Dolenjska
(<http://dolenjska.net/?id=4>)

3.6 Notranjska

Notranjska je pokrajina v Sloveniji, ki obsega jugozahodni del nekdanje dežele Kranjske. Pomembnejša mesta in kraji so Postojna, Logatec, Cerknica, Pivka in Ilirska Bistrica. Krasijo jo številne jame. Ena izmed najlepših je Postojnska jama. Posebnost te pokrajine je Idrijska čipka. Razvito je tudi sodarstvo, pletenje in tkanje.

Slika 7: Jama

[\(http://sl.slovenia-convention.com/priprava-na-dogodek/slovenija-za-vas/regije/juzna-slovenija/\)](http://sl.slovenia-convention.com/priprava-na-dogodek/slovenija-za-vas/regije/juzna-slovenija/)

3.7 Primorska

Primorska je pokrajina v jugozahodnem delu Slovenije. Danes se v Sloveniji pojem Primorske, ki sicer ne predstavlja enotne gospodarske ali upravne regije, deli v grobem na dve tradicionalni regiji, in sicer Goriško ter Slovensko Istro, oziroma na tri statistične regije: Goriška, Obalno - kraška in Notranjsko - kraška. Pogosto se k Primorski prišteva še predele italijanske dežele Furlanije-Julijske krajine, kjer živijo slovenske manjšine. V tem predelu se ukvarjajo predvsem z živinorejo in kmetijstvom. Gojijo oljke, vinske trte, določene vrste južnega sadja in zgodnje zelenjave. Ukvarjajo se tudi s solinarstvom, svečarstvom in vrvarstvom.

Slika 8: Primorska

[\(http://sl.slovenia-convention.com/priprava-na-dogodek/slovenija-za-vas/regije/zahodna-slovenija/\)](http://sl.slovenia-convention.com/priprava-na-dogodek/slovenija-za-vas/regije/zahodna-slovenija/)

4. *Kulturna dediščina*

Kulturna dediščina je vse tisto, kar je rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem prostoru. Zaradi njihove zgodovinske, kulturne in civilizacijske sporočilne vrednosti je spoštovanje in varovanje le te zaveza naroda in vsakega posameznika. Med kulturno dediščino sodijo gradovi, hiše, šege in navade, obrti, itn. Zato bom v nadaljevanju opisala pomembnejše obrti s katerimi sem se srečala pri izdelovanju skic lutk za Malega princa.

Vsaka slovenska pokrajina ima neke svoje navade in različne obrti. V preteklosti so izkoriščali tisto kar jim je pokrajina omogočala. Na Krasu so izkoriščali kamen, v Prekmurju ilovico, v Primorju pa kar sol, itn.

Slika 9: Pridelava olja

<http://www.pictureslovenia.com/si/foto/?u=374#19>

4.1 Vrvarstvo

Vrvarstvo je domača izdelava vrvi. Nekoč so si vrvi morali izdelovati sami doma in lanu, konoplje ali bombaža. V 19. st. so se začele pojavljati specializirane vrvarske delavnice, kjer so organizirano pletli vrvi s poklicnimi vrvarji. Najpogosteje so organizirano pletli vrvi za uporabo pri rečnem ali morskem prometu. Danes na to dejavnost ohranjen le še spomin. Znano je bilo v manjših mestecih pri Litiji in na Primorskem.

Slika 10: Razpeta pletena mreža

<http://www.etno-muzej.si/en/spletne-zbirke/klasifikacije/pletarstvo-in-vrvarstvo?page=1>

4.2 Kovaštvo

Kovaštvo je obdelovanje kovin, zlasti železa in jekla, v toplem ali hladnem stanju z različnimi tehnološkimi postopki. Na podeželju je znano že od 10. st., medtem ko se je v mestih pojavilo v 12. st. Povezovalo je tudi nekaj obrti, ki so se potem osamosvojile kot so žebjarstvo, orodno kovaštvo, puškarstvo, ključavničarstvo, stavbno in vozno kovaštvo. Razvilo se je skoraj po celi Sloveniji, predvsem tam kjer so bile možnosti pridobitve jekla velike.

Slika 11: Kovanje

<http://www.slovenian-alps.com/si/kaj-videti/kultura-in-umetnost>

4.3 Tkalstvo

Tkalstvo je izdelovanje sukna in platna s tkanjem lanene, konopljene in volnene preje na vodoravnih ali navpičnih statvah. Razvila se je Sorškem polju, ohranila pa se je v Beli krajini in v Prekmurju. Najbolj razvito je bilo v 18. st.

Slika 12:Tkalstvo
(<http://nationalcraftsmuseum.nic.in/>)

4.4 Svečarstvo

Svečarstvo je izdelovanje klasičnih sveč za razsvetljavo ter za praznične in ritualne namene. Ta dejavnost je bila večinoma samostojna, ponekod pa je bila povezana z medičarstvom. Izdelovali so jo predvsem za cerkvene potrebe, zaradi česar so se s svečarstvom ukvarjali tudi v samostanih. Razvilo se je v okolici Kamnika.

Slika 13: Svečarska delavnica
[\(http://www.volan.si/ekstra/izleti/544-kamnik/\)](http://www.volan.si/ekstra/izleti/544-kamnik/)

4.5 Sodarstvo

Sodarstvo je samostojno ali dopolnilno izdelovanje lesenih sodov, kadi,... Najbolj so se s to obrtjo ukvarjali v Črnem vrhu nad Idrijo, v Selški dolini in v Tacnu pri Ljubljani. Na Notranjskem so se specializirali za izdelovanje obročev za sode in obročev za zapiranje transportnih zabojev.

Slika 14: Izdelovanje soda

<http://www.etno-muzej.si/de/spletne-zbirke/klasifikacije/sodarstvo-skafarstvo>

4.6 Pletarstvo

Pletarstvo je izdelovanje predmetov iz slame, koruznega ličja, leskovih in kostanjevih viter, neobeljenih ali obeljenih vrbovih šib in drugih gradiv s prepletanjem, zvijanjem in zatikanjem. Razvilo se je zaradi potrebe v posamičnih gospodinjstvih in za prodajo v domačem okolju.

Slika 15: Pletenje košar

<http://www.etno-muzej.si/en/spletne-zbirke/klasifikacije/pletarstvo-in-vrvarstvo?page=1>

4.7 Medičarstvo

Medičarstvo je izdelovanje in prodaja medenjakov, figuralno oblikovanega in okrašenega peciva iz medenega testa. Obrt se imenuje tudi lectarstvo. To je poltrajno pecivo v obliki ploščic ali figuralnih podobnjakih. Narejeno je iz medenega testa, povečini zmesenega z rženo moko, marsikdaj z različno dodanimi začimbami.

Slika 16: Prodajanje medenjakov

(<http://www.medicarstvo-celec.si/www.medicarstvo-celec.si/druzinska-obrt.html>)

4.9 Lončarstvo

Lončarstvo sodi med najstarejše obrti. Razvijalo se je v povezavi z najdišči gline. Tako se je razvilo v Prekmurju, na Ptujskem polju, v Ribniški dolini,... Vsi najboljši nosilci te dejavnosti nadaljujejo družinsko tradicijo, po zaslugi raznih tečajev pa pridobivamo tudi veliko »novih« lončarjev.

Slika 17: Izdelovanje lončka

http://beta2.finance-on.net/pics/cache_F1/F11ZS_loncarstvo_prekmurje.1276106474.jpg

4.8 Kolarstvo

Kolarstvo je izdelovanje lesenih delov za vozove in druga tovorna prometna sredstva kot so sani. Kolarski izdelki so tudi različna oprema in orodja – jarmi, kolovrati, grozdne stiskalnice, itn. Razvilo se je kot samostojna obrt, posebno pomembna zaradi razvoja prevoznitva. Danes je kolarstvo v popolnem zatonu.

Slika 18: Kolo

<http://www.etno-muzej.si/de/spletne-zbirke/klasifikacije/kolarstvo>

4.9 Mizarstvo

Mizarstvo se je razvilo iz hišnega mizarjenja. Mizarji so naredili vso potrebno pohištvo in opremo za domove; od skrinj do polic, klopi. Izdelki so nastajali največkrat v zimskem času, saj takrat ni bilo dela na polju. V Sloveniji sta se razvili dve veliki mizarški središči in sicer v Vižmarju in Šentvidu pri Ljubljani. Posebno zvrst mizarjenja pa predstavljajo posamezniki, ki se ukvarjajo z restavracijo starega, stilnega pohištva in z delnimi ali popolnimi posnetki le-tega.

Slika 19: Mizarška delavnica

<http://www.mizarstvo-selisnik.si/mizarstvo/794/1/S/9139/p021/794/1722/Predstavitev.html>

4.10 Suha roba

Suha roba je izkoriščanje lesa za izdelovanje praktičnih in okrasnih predmetov ter orodja. Nekoč so se z njo ukvarjali predvsem pozimi in sicer cela družina. Ima različne panoge in vsaka je povezana z določeno vrsto lesa. Razvita je predvsem v Ribniški dolini in v Beli krajini.

Slika 20: Suha roba
(<http://www.svetlana.si/?p=1032>)

5. Šege in navade

Oblikovale so se razne šege, ki pa so se prenesle po vsej Sloveniji. Ko se je npr. neka Prekmurka poročila z Gorenjcem je tja prenesla tako svoje običaje kot kulinarčne posebnosti. Danes v Sloveniji vsaka pokrajina praznuje nek praznik po svoje.

Slika 21: Pust

[\(http://zlataleta.com/nadeni-masko-pokazi-svoj-pravi-obraz/\)](http://zlataleta.com/nadeni-masko-pokazi-svoj-pravi-obraz/)

5.1 Pust

Pust je posebni čas v letu, ko se vrstijo sprevodi maškar in razni plesi. Prvotno so bili maskirani liki utelešenje nadnaravnih sil in ljudje so menili, da odganjajo zimo. Staro izročilo pravi, da obisk pustnih mask prinaša srečo in dobro letino, zato jih je potrebno obdarovati. Najpogosteje jih obdarujemo z denarjem, ponekod pa tudi krofe. Pri nas ta običaj počasi izumira, vendar pa še vedno maškare gredo okoli in jim dajemo krofe. Izrazito radi pa pust proslavljajo na Ptuju in sicer s kurenti.

Slika 22: Kurenti

[\(http://pavarti-novice.info/kurenti-so-prav-posebni-pustni-kostumi/\)](http://pavarti-novice.info/kurenti-so-prav-posebni-pustni-kostumi/)

5.2 Martinovo

Martinovo zaključuje jesensko delo in je pri nas zelo priljubljen praznik. Po ljudskem izročilu naj bi Martin spremenil mošt v vino. V tem času z vrenjem iz mošta nastaja vino. Najmočnejše je to praznovanje izraženo v Štajerski, ki je vinoroden predel. Za ta praznik je značilna pojedina: pečen piščanec ali gos, mlinci, rdeče zelje in vino. Praznujemo ga 11. novembra.

Slika 23: Točenje vina
(<http://www.radiohit.si/martinovo>)

5.3 Velika noč

Velika noč je drugi najstarejši in največji krščanski praznik. Pri nas ga kličemo »Vuzem«. Teden pred veliko nočjo se imenuje Veliki teden. Prične se s cvetno nedeljo, kadar ljudje v cerkev prinašajo sveže zelenje in rastlinje k blagoslovu. Veliki četrtek in veliki petek sta v znamenju božjega groba. Na Veliko soboto ljudje nesejo svoje košare k »žegnju« (blagoslovu). V košare položijo razne jedi kot so jajca, šunka, klobase, kruh, hren, potica. Takrat se barvajo pirhi, ki so krasno okrašena jajca. Velika nedelja velja za družinski praznik, kajti zjutraj se pri zajtrku zbere vsa družina in uživa ob pojedini blagoslovljeni prejšnji dan.

Slika 24: Pirhi

http://www.siol.net/novice/slovenija/2012/04/po_40-dnevnem_postu_bodo_kristjani_pricakali_svoj_najvecji_praznik_-_veliko_noc.aspx

5.5 Ftičekovo gostüvaje

Ftičekovo gostüvaje je naš domači praznik, ki je 14. Februara na Valentinovo. Tisto noč mamice vstanejo in na skrivaj spečejo majhne pletene pogačice. Recept izvira prav iz Razkrižja, kar redko kdo ve. Te pogačice potem mame skrijejo in jih otrok mora najti, da jih lahko takrat z užitkom poje. Pravijo pa, da te pogačice spečejo ftičeki, ker se na Valentinovo poročajo.

Slika 25: Pogačice
(<http://www.darabos.rs/content.php?p=pekarski&q=slano>)

6. Lutkarstvo

Lutke so umetno izdelane figure, ki večinoma predstavljajo neko osebo ali žival na različnih prireditvah in gledaliških predstavah.

Lutke uporabljajo v okviru televizije, lutkovnega gledališča, filmske produkcije, v izložbah, itd. Lutke so lahko premične in nepremične. Premične pa se še potem delijo na ročne, senčne in marionete.

Lutkarska predstava je predstava v gledališču, ki se v celoti izvaja s pomočjo lutk (občasno tudi tako, da je glavni lik človek). Ko gledališki pisatelj sestavi scenarij, ga preda oblikovalcem lutk, ki ga preučijo in ustvarijo lutke primerne za to predstavo. Ko sem bila na obisku v lutkovnem gledališču, so mi povedali, da se z izdelavo pogosto čaka na zadnji trenutek, ker pisatelji dolgo rabijo za izbiranje in prirejanje predstave, potem pa imajo oblikovalci veliko gnečo in je potrebna precejšnja hitrost in natančnost izdelave lutk. Prav tako je treba znati kako velike bodo te lutke. Medtem ko so lutke v izdelavi, je potrebno narediti tudi scenografijo. In sicer dovolj veliko, da bo ustrezala tipu predstave in pa, da bo primerna tipu lutk. V lutkarski delavnici je potreben tudi kemik, ki se mora spoznati na izdelavo različnih mas s katerih potem izdelujejo dele lutk. Pomemben del lutkarske ekipe je prav tako šivilja, ki sešije prikupne obleke za vse lutke. Ko je z delom konec, se lutke in scenografija pripravijo na oder in se delo nadaljuje z igralci, ki lutke potem sinhronizirajo in oživijo.

Slika 26: Lutkarska predstava
(<http://mok.hr/kultura/sibenik/svjetski-dan-lutkarstva-u-hnk-sibenik>)

6.1 Vrste lutk

Marionete

Marionete so lutke, ki jih igralci upravljajo s pomočjo križa na katerega so navezane nitke, ki povezujejo križ z gibljivimi deli telesa lutke (npr. roke in noge, glava). Zahtevno je tako upravljanje z njimi kot izdelava le teh.

Slika 27: Marioneta

http://www.ena.com/oddelki/igracelnOtroškaOprema/izd_6115_zih51942_marioneta_zmaj

Senčne lutke

Senčne lutke so tip lutke, kjer je pomembna oblika in dodelava detajlov ni potrebna. Vendar pa se lutkarji vseeno včasih odločijo za detajle, ki so potem svetlo obarvani. Lutkarji postavijo lutko pred vir svetlobe in na belem platnu ustvarjajo senco. Tako je cela igra igra s sencami. Zaradi tega se izdelava samo 2D oblika iz trdnejšega papirja in se zlepi na palčko. Najbolj popularni pri ustvarjanju senčnih lutk so Japonci in Kitajci.

Slika 28: Senčne lutke

http://www.jskd.si/gledalisce-in-lutke/festivali_gledalisce/lutke_gledalisce/lutke_11/uvod_lutke_11.htm

Ročne lutke

Ročne lutke so lutke, ki se nataknejo na roko ali na prst in se s pomočjo le te upravljajo. Izdelava ni zahtevna, gre predvsem za šivanje, ker vse funkcije upravlja naša roka. Ta zvrst lutke je otrokom najbližja in starši jo pogosto uporabljajo v vzgoji in pri igri.

Slika 29: Ročna lutka
(<http://www.knjigca.si/QuickCart/?13,rocna-lutka-koza>)

Nepremične lutke

Nepremične lutke uporabljajo predvsem za izložbe in sicer za razstavljanje različnih oblek in modnih dodatkov. V lutkarskih predstavah jih uporabljajo redkeje in sicer jih dajejo v ozadja oz. uporabijo kot del scenografije.

Slika 30: Nepremične lutke

(<http://www.24sata.hr/cudne-vijesti/posjetitelji-izlozbe-diraju-lutke-po-erogenim-zonama-125548>)

7. Scenografija

Scenografija pokriva eno izmed področij gledališke in filmske umetnosti. Tesno je povezana z arhitekturo in likovno umetnostjo. Pri izdelavi scenografije moramo biti pozorni na scenarij, torej na dogajanje. Potrebno je ustvariti prostor, ki bo ustrezal sami igri. Scenograf mora znati dobro izkoriščati prostor, izbirati ustrezne barve in sceno prilagajati tako lutkam kot igralcem. Pri lutkah je še posebej pomembna velikost vsega. Treba jo je prilagajati sami velikosti lutk in upoštevati to, da neke morajo biti igralci. Če se gledališče odloči, da bodo igralci oblečeni enako kot ozadje in ne bodo izstopali, potem naloga ni tako zahtevna. V primeru, da se uporabljajo marionete ali ročne lutke pa je potrebna izdelava pravilne scene. Če gre za marionete bo povečan zgornji del scene, za katerim se igralci lahko skrivajo in upravljajo z marionetami, ki visijo na nitih. Če pa je predstava povezana z ročnimi lutkami, je potreben povečan spodnji del, da se igralci lahko spodaj skrivajo in lutke držijo nad svojimi glavami. Tako je delo scenografa kar precej zahtevno.

Slika 31: Postavitev scene

<http://www.dejan-durakovic.com/work/scenografija>

8. Družbena odgovornost

S svojim inovacijskim predlogom bom poskusila ozavestiti tako odrasle kot otroke o pomembnosti varovanja dediščine. Če je ne bomo varovali, potem lahko preprosto izgine in ne bomo več poznali ter obvladali veščin naših babic in dedkov.

Predlagala sem tudi to, da se organizirajo različne delavnice. Predvsem za otroke, saj na njih leži ta svet. V šolah bi ob kulturnih dnevih ustvarjali majhne lutke ali pa preprosto spoznavali dediščino ob lutkovni predstavi, nato pa se še sami podali v izdelovanje – ali pletenje, tkanje, vezenje, pletenje košar, izdelovanje čipke, izdelovanje iz gline, idr.

Menim, da ob tem ne smemo pozabiti na domove za ostarele, saj bi s tem predlogom poleg otrok starejši pridobili zaposlitev in bi jim otroci polepšali dan. Delavnice bi lahko celo potekale redno med domovi za ostarele in šolami ter bi tako lahko odprli tudi nova delovna mesta – tutorje, vodje delavnic in nadzornike.

Ne samo, da bi s tem predlogom dobili nova delovna mesta, temveč bi tudi negovali odnose med generacijami.

B - Praktični del

9. Kako sem se lotila naloge?

Za risanje skic in ustvarjanje prototipa lutke sem potrebovala gradivo. Tako sem se lotila raziskovanja. V knjižnici sem poiskala kar nekaj knjig na temo slovenskih pravljic in ljudskih zgodb. Iz njih sem potem črpala like, ki sem jih prilagajala pokrajinam, nošam, ter dodajala različne šege in iskala povezavo z obrtmi. S takim raziskovanjem sem spoznavala nekdanje slovenske običaje in se prav tako navdušila nad raznovrstnimi pravljicami, pripovedmi itn. Veliko je takih, ki jih poznamo iz svetovne književnosti in so v slovenskem ljudskem slovstvu bile malo spremenjene; še več je pa tistih, ki so jih Slovenci pripovedovali in prenašali iz roda v rod. Najbolj so mi pomagale knjige *Slovenske šege ob božiču in novem letu*, *Slovenske ljudske pripovedi*, *Slovenska slovstvena folklor* in *Slovenske narodne pravljice*. Najprej sem prebirala pravljice in iskala povezave z našimi kraji. Naletela sem na kar nekaj pripovedi iz Koroške in Prekmurja. Prav tako sem like iskala v šegah in navadah, saj Slovenci poznamo ogromno izmišljenih bitij, ki se pojavljajo ob določenih praznikih. Med drugimi sem spoznala Kurente, Divjo jago, Moro, ... V naslednjem poglavju bom predstavila nekaj likov, ki sem jih zasnovala glede na zgodbo, vsekakor pa jih je možno ustvariti še več, saj je slovenskih ljudskih zgodb zelo veliko.

10. Liki

10.1 Kurent

Zgodba o Kurentu govori o dečku, pravzaprav Kurentu, ki mu je uspevalo, da je sleparil tako na zemlji kot v nebesih. Zato si ga predstavljam kot napol človeka, napol nekakšnega boga, kajti povezujemo ga tudi z zgodbo o štirih ljudeh, ki so preživeli potop. In sicer zgodba govori le o enem, ki se je v nemoči oprijel trte in začel po njej plezati. Kar seveda Kurent, kot bog vinske trte, ni mogel spregledati. Rešil ga je in ubogi človek mu je moral obljubiti, da bo trto in ajdo vedno spoštoval. Tako se je odpravil v svet iskat rodovitno zemljo. Na obali Jadranskega morja ju je zasadil in še dandanašnji naj bi Kranjci večidel živeli od ajde. Kurenta povezujemo s pustom že od nekdanj. Prav tako bi ga oblekla v barve štajerske narodne noše, saj je Ptuj najbolj znan po kurentovanju. Jopico bi mu dala kar pleteno, saj bi ga tako povezala še z pletarstvom, ki je značilno za kar nekaj slovenskih pokrajin.

Slika 32: Štajerska narodna noša
(<http://www.dopusti.com/tip-ponudbe/casino-slovenia/>)

*Slika 33: Kurent
(lasten vir)*

- predstavlja napol človeka, napol nekega boga
- oblečen je v štajersko moško narodno nošo
- povezujemo ga s kurentovanjem

10.2 Bi váje umrl

Govori o kmečki naivnosti, saj jim Pjerin pove precej neverjetno zgodbo o tem kje je bil in kako je sršen njegova duša; medtem ko je v resnici samo legel pod grm in spal, saj so težko delali tisto jutro. Zgodba se dogaja v Kopru, zato sem si zamislila, da bi Pjerin ob grmu našel vrečo soli in nanjo položil utrujeno glavo, saj bi tako zgodbo povezali s solinarstvom. Na sebi bi imel primorsko narodno nošo. Na hlačah bi okrasno črto nadomestila z vrvjo, saj bi tako lik navezala na pogosto obrt v primorskih krajih – vrvarstvo.

Sliki 34 in 35: Primorska narodna noša in vreča soli
(http://www.hervardi.com/narodne_nose.php, <http://vedezevanje-blaz.com/tag/stane-sevcnikar/>)

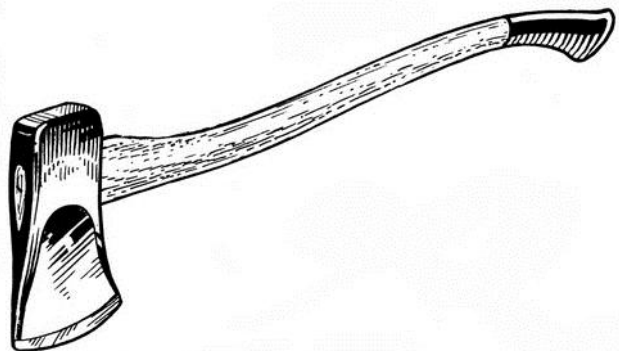

*Slika 36: Pjerin
(lasten vir)*

- Ob sebi bi imel vrečo soli.
- Na sebi ima primorsko narodno nošo.
- Črte na oblačilih bi nadomestila z vrvmi.

10.3 Divja jaga

Iz te nenavadne zgodbe, ki je značilna za Koroško, in sicer predel Mežice, sem ustvarila kar več likov. Ustvarila sem pripadnike divje jage. Ta predstavlja trop psov, ki venomer tečejo. Oblekla bi ga v žensko koroško narodno nošo, mu nadela jezen obraz in verigo okrog vratu. Tako bi psu pripisala agresivnost, ki jo je potreboval, da verigo zlomi. Hkrati pa sem zgodbo povezala s kovaštvom. Ustvarila bi tudi šepastega moškega s sekiro v roki, s katero preganja trop psov – divjo jago. Njega bi pa oblekla v moško narodno našo. Kot majhna rekvizita bi mu dodala palico na katero bi se upiral in pa leseno sekiro, ki bi služila kot povezava suhe robe z lesarstvom.

Sliki 37 in 38: Koroška narodna noša in lesena sekira
(<http://www.edupics.com/coloring-page-axe-i18876.html>,
<http://slovenija.vacau.com/slovenijanvu/narodnanosa.html>)

*Slika 39: Šepast moški
(lasten vir)*

- Ima oblečeno moško narodno nošo.
- V rokah ima dva rekvizita – leseno sekuro in palico.

*Slika 40: Pripadnik divje jage
(lasten vir)*

- Na sebi ima žensko koroško narodno nošo.
- Okrog vratu bi mu nadela verigo.

10.4 Ura je prišla...

V tej zgodbi beremo o ženski, v nekaterih različicah moškem, ki se v spanju po nevihti odpravi iz postelje do nekega mosta. Vendar jo pri tem zmoti moški, ki jo sreča in jo ustavi, saj mu ni jasno kaj dela zunaj ob tem času v takšni nevihti. Ravno takrat udari strela in most na katerega je bila namenjena se poruši. Tako jo je ta mož rešil pred smrtjo. Kraj dogajanja je Rečica ob Savinji, zato bi tej lutki oblekla žensko štajersko nošo. Našemila bi jo kot grdo, staro žensko, saj bi hkrati predstavljala dve osebi. Nedolžno žensko, katero je skoraj smrt pokončala, in Moro, zlobno bitje, za katero je značilno, da se pojavi kot razkuštrana ženska v sanjah. Na hrbtu bi nosila pleteno košaro napolnjeno z lectarskimi srci.

Slika 41: Lectarsko srce
(<http://www.artcraft.si/glavnas6.html>)

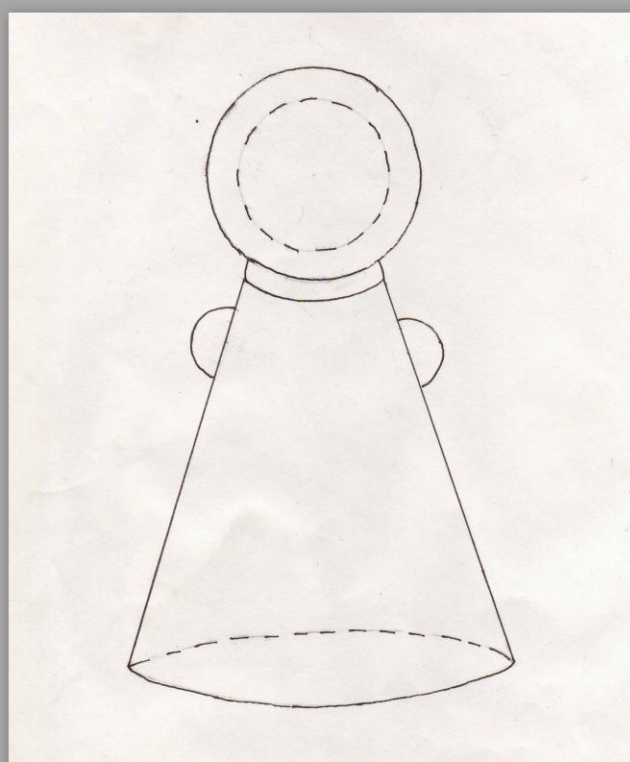
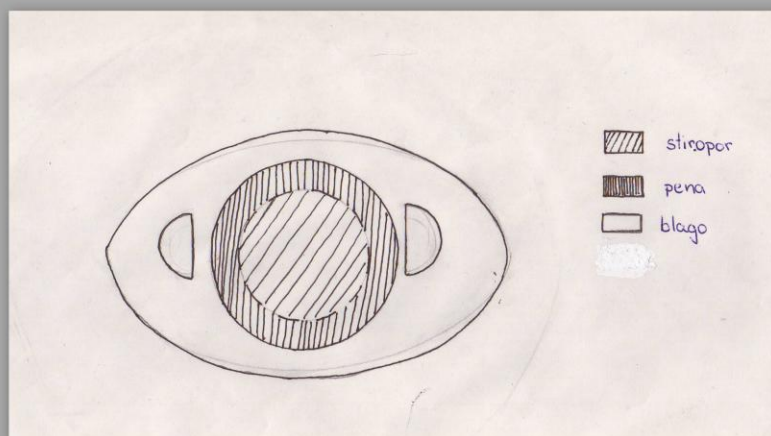

Slika 42: Ženska

- Predstavlja zlobno bitje – Moro
- Na hrbtu nosi košaro z lectarskimi srci

11. Tehnične risbe

*Sliki 43 in 44: Tloris in naris
(lasten vir)*

12. Zaključek

Med izdelovanjem naloge sem se srečevala s številnimi zanimivostmi in vedno znova sem spoznavala tako dediščino kot različne tehnike oblikovanja lutk, saj sem za dobro izdelavo lutk morala poznati tako scenarije kot slovensko dediščino. V lutki sem hotela združiti naravo, šege in obrti, saj se mi zdi, da otroke premalo poučujemo o naši dediščini. Iz raziskanega menim, da je inovacijski predlog zelo družbeno odgovoren, saj bi poskrbela za združevanje generacij in ozaveščanje glede dediščine. Prav tako bi bilo lepo, da bi šole bile pripravljene organizirati različne delavnice v katerih bi se otroci družili s poznavalci šeg in navad, z rokodelci, z babicami in dedki, vendar pa bi se hkrati naučili izdelovati lutke. Zdi se mi, da bi to bilo možno izvesti, saj so kulturni dnevi obvezni, take delavnice pa niso tako zelo zahtevne za organizacijo. Pri oblikovanju lutk sem morala biti pozorna na sestavo lutke, saj sem jo morala izdelati čimbolj preprosto, da jo lahko otroci čisto sami izdelajo. Izziv mi je predstavljalo oblikovanje in risanje lutk, saj je težko združiti tako naravo kot kulturo v eni lutki. Vendar pa po dolgem razmisleku in zahtevnem delu ugotavljam, da bi s takšno inovacijo segli do otroških src in dosegli želen učinek – dediščino prenesti na mlajše in poskrbeti, da ne bo nikoli pozabljena.

13. Viri

- <http://www.zvkds.si/sl/zvkds/varstvo-kulturne-dediscine/o-kulturni-dediscini/kaj-je-kulturna-dediscina> (25.11.2012)
- <http://www.zvkds.si/sl/zvkds/varstvo-kulturne-dediscine/o-kulturni-dediscini/kaj-je-kulturna-dediscina> (25.11.2012)
- <http://www.rokodelstvo.si> (25.11.2012)
- Kunaver, D. in Lipovšek, B. 2005. *Slovenske šege ob božiču in novem letu*. Ljubljana: Mladinska knjiga. ISBN 86-11-17263-9
- Stanonik, M. 1999. *Slovenska slovstvena folklor*. 1. izd., 1. natis. Ljubljana: DZS. ISBN 86-341-1844-4
- Bolhar, A. 1955. *Slovenske narodne pravljice*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Matičetov, M. 1985. *Slovenske ljudske pripovedi*. 3. natis. Ljubljana: Mladinska knjiga.

14. Kazalo slik

SLIKA 1: LOGARSKA DOLINA

([HTTP://WWW.MOJVIDEO.COM/UPORABNIK/ROSSVITA1/SLIKA/LOGARSKA-DOLINA/40601](http://www.mojvideo.com/uporabnik/rossvita1/slika/logarska-dolina/40601)) - 25.11.2012

SLIKA 2: PREKMURJE

([HTTP://WWW.APARTMA-POMURJE.COM/PREKMURJE.HTML](http://www.apartma-pomurje.com/prekmurje.html)) - 25.11.2012

SLIKA 3: »KLOPOTEC«

([HTTP://WWW.AUSTRIA.INFO/SI/O-AVSTRIJI/-1163030.HTML](http://www.austria.info/si/o-avstriji/-1163030.html)) - 25.11.2012

SLIKA 4: KOROŠKA

([HTTP://KOROSKA.ZARES.SI/](http://koroska.zares.si/)) - 25.11.2012

SLIKA 5: GORENJSKA

([HTTP://SL.SLOVENIA-CONVENTION.COM/PRIPRAVA-NA-DOGODEK/SLOVENIJA-ZA-VAS/REGIJE/SEVEROZAHODNA-SLOVENIJA/](http://sl.slovenia-convention.com/priprava-na-dogodek/slovenija-za-vas/regije/severozahodna-slovenija/)) - 25.11.2012

SLIKA 6: DOLENJSKA

([HTTP://DOLENJSKA.NET/?ID=4](http://dolenjska.net/?id=4)) - 25.11.2012

SLIKA 7: JAMA

([HTTP://SL.SLOVENIA-CONVENTION.COM/PRIPRAVA-NA-DOGODEK/SLOVENIJA-ZA-VAS/REGIJE/JUZNA-SLOVENIJA/](http://sl.slovenia-convention.com/priprava-na-dogodek/slovenija-za-vas/regije/juzna-slovenija/)) - 25.11.2012

SLIKA 8: PRIMORSKA

([HTTP://SL.SLOVENIA-CONVENTION.COM/PRIPRAVA-NA-DOGODEK/SLOVENIJA-ZA-VAS/REGIJE/ZAHODNA-SLOVENIJA/](http://sl.slovenia-convention.com/priprava-na-dogodek/slovenija-za-vas/regije/zahodna-slovenija/)) - 25.11.2012

SLIKA 9: PRIDELAVA OLJA

([HTTP://WWW.PICTURESLOVENIA.COM/SI/FOTO/?U=374#19](http://www.pictureslovenia.com/si/foto/?u=374#19)) - 15.12.2012

SLIKA 10: RAZPETA PLETENA MREŽA

([HTTP://WWW.ETNO-MUZEJ.SI/EN/SPLETNE-ZBIRKE/KLASIFIKACIJE/PLETARSTVO-IN-VRVARSTVO?PAGE=1](http://www.etno-muzej.si/en/spletne-zbirke/klasifikacije/pletarstvo-in-vrvarstvo?page=1)) - 15.12.2012

SLIKA 11: KOVANJE

([HTTP://WWW.SLOVENIAN-ALPS.COM/SI/KAJ-VIDETI/KULTURA-IN-UMETNOST](http://www.slovenian-alps.com/si/kaj-videti/kultura-in-umetnost)) - 15.12.2012

SLIKA 12: TKALSTVO

([HTTP://NATIONALCRAFTSMUSEUM.NIC.IN/](http://nationalcraftsmuseum.nic.in/)) - 15.12.2012

SLIKA 13: SVEČARSKA DELAVNICA

([HTTP://WWW.VOLCAN.SI/EKSTRA/IZLETI/544-KAMNIK/](http://www.volcan.si/ekstra/izleti/544-kamnik/)) - 15.12.2012

SLIKA 14: IZDELOVANJE SODA

([HTTP://WWW.ETNO-MUZEJ.SI/DE/SPLETNE-ZBIRKE/KLASIFIKACIJE/SODARSTVO-SKAFARSTVO](http://www.etno-muzej.si/de/spletne-zbirke/klasifikacije/sodarstvo-skafarstvo)) - 25.12.2012

SLIKA 15: PLETENJE KOŠAR

([HTTP://WWW.ETNO-MUZEJ.SI/EN/SPLETNE-ZBIRKE/KLASIFIKACIJE/PLETARSTVO-IN-VRVARSTVO?PAGE=1](http://www.etno-muzej.si/en/spletne-zbirke/klasifikacije/pletarstvo-in-vrvarstvo?page=1)) - 25.12.2012

SLIKA 16: PRODAJANJE MEDENJAKOV

([HTTP://WWW.MEDICARSTVO-CELEC.SI/WWW.MEDICARSTVO-CELEC.SI/DRUZINSKA-OBRT.HTML](http://www.medicarstvo-celec.si/www.medicarstvo-celec.si/druzinska-obrt.html)) - 25.12.2012

SLIKA 17: IZDELOVANJE LONČKA

([HTTP://BETA2.FINANCE-ON.NET/PICS/CACHE_F1/F11ZS_LONCARSTVO_PREKMURJE.1276106474.JPG](http://beta2.finance-on.net/pics/cache_F1/F11ZS_LONCARSTVO_PREKMURJE.1276106474.JPG)) - 25.12.2012

SLIKA 18: KOLO

([HTTP://WWW.ETNO-MUZEJ.SI/DE/SPLETNE-ZBIRKE/KLASIFIKACIJE/KOLARSTVO](http://www.etno-muzej.si/de/spletne-zbirke/klasifikacije/kolarstvo)) - 25.12.2012

SLIKA 19: MIZARSKA DELAVNICA

([HTTP://WWW.MIZARSTVO-SELISNIK.SI/MIZARSTVO/794/1/S/9139/P021/794/1722/PREDSTAVITEV.HTML](http://www.mizarstvo-selisnik.si/mizarstvo/794/1/S/9139/P021/794/1722/PREDSTAVITEV.HTML)) - 25.12.2012

SLIKA 20: SUHA ROBA

([HTTP://WWW.SVETLANA.SI/?P=1032](http://www.svetlana.si/?p=1032)) - 25.12.2012

SLIKA 21: PUST

([HTTP://ZLATALETA.COM/NADENI-MASKO-POKAZI-SVOJ-PRAVI-OBRAZ/](http://zlataleta.com/nadeni-masko-pokazi-svoj-pravi-obraz/)) - 05.01.2012

SLIKA 22: KURENTI

Mladi za napredek Maribora

([HTTP://PAVARTI-NOVICE.INFO/KURENTI-SO-PRAV-POSEBNI-PUSTNI-KOSTUMI/](http://PAVARTI-NOVICE.INFO/KURENTI-SO-PRAV-POSEBNI-PUSTNI-KOSTUMI/)) - 05.01.2012

SLIKA 23: TOČENJE VINA

([HTTP://WWW.RADIOHIT.SI/MARTINOVO](http://WWW.RADIOHIT.SI/MARTINOVO)) - 05.01.2012

SLIKA 24: PIRHI

([HTTP://WWW.SIOL.NET/NOVICE/SLOVENIJA/2012/04/PO_40-](http://WWW.SIOL.NET/NOVICE/SLOVENIJA/2012/04/PO_40-)

[DNEVNEM_POSTU_BODO_KRISTJANI_PRICAKALI_SVOJ_NAJVECI_PRAZNIK_-_VELIKO_NOC.ASPX](http://WWW.SIOL.NET/NOVICE/SLOVENIJA/2012/04/PO_40-DNEVNEM_POSTU_BODO_KRISTJANI_PRICAKALI_SVOJ_NAJVECI_PRAZNIK_-_VELIKO_NOC.ASPX)) - 05.01.2012

SLIKA 25: POGAČICE

([HTTP://WWW.DARABOS.RS/CONTENT.PHP?P=PEKARSKI&Q=SLANO](http://WWW.DARABOS.RS/CONTENT.PHP?P=PEKARSKI&Q=SLANO)) - 05.01.2012

SLIKA 26: LUTKARSKA PREDSTAVA

([HTTP://MOK.HR/KULTURA/SIBENIK/SVJETSKI-DAN-LUTKARSTVA-U-HNK-SIBENIK](http://MOK.HR/KULTURA/SIBENIK/SVJETSKI-DAN-LUTKARSTVA-U-HNK-SIBENIK)) - 12.01.2012

SLIKA 27: MARIONETA

([HTTP://WWW.ENAA.COM/ODDELKI/IGRACE/INOTROSKAOPREMA/IZD_6115_ZIH51942_MARIONETA_ZMAJ](http://WWW.ENAA.COM/ODDELKI/IGRACE/INOTROSKAOPREMA/IZD_6115_ZIH51942_MARIONETA_ZMAJ)) - 12.01.2012

SLIKA 28: SENČNE LUTKE

([HTTP://WWW.JSKD.SI/GLEDALISCE-IN-LUTKE/FESTIVALI_GLEDALISCE/LUTKE_GLEDALISCE/LUTKE_11/UVOD_LUTKE_11.HTM](http://WWW.JSKD.SI/GLEDALISCE-IN-LUTKE/FESTIVALI_GLEDALISCE/LUTKE_GLEDALISCE/LUTKE_11/UVOD_LUTKE_11.HTM)) -

12.01.2012

SLIKA 29: ROČNA LUTKA

([HTTP://WWW.KNJIGCA.SI/QUICKCART/?13,ROCNA-LUTKA-KOZA](http://WWW.KNJIGCA.SI/QUICKCART/?13,ROCNA-LUTKA-KOZA)) - 12.01.2012

SLIKA 30: NEPREMIČNE LUTKE

([HTTP://WWW.24SATA.HR/CUDNE-VIJEСТИ/POSJETITELJI-IZLOZBE-DIRAJU-LUTKE-PO-EROGENIM-ZONAMA-125548](http://WWW.24SATA.HR/CUDNE-VIJEСТИ/POSJETITELJI-IZLOZBE-DIRAJU-LUTKE-PO-EROGENIM-ZONAMA-125548)) - 12.01.2012

SLIKA 31: POSTAVITEV SCENE

([HTTP://WWW.DEJAN-DURAKOVIC.COM/WORK/SCENOGRAFIJA](http://WWW.DEJAN-DURAKOVIC.COM/WORK/SCENOGRAFIJA)) - 12.01.2012

SLIKA 32: ŠTAJERSKA NARODNA NOŠA

([HTTP://WWW.DOPUSTI.COM/TIP-PONUDBE/CASINO-SLOVENIA/](http://WWW.DOPUSTI.COM/TIP-PONUDBE/CASINO-SLOVENIA/)) - 19.01.2012

SLIKA 33: KURENT

(LASTEN VIR)

SLIKI 34 IN 35: PRIMORSKA NARODNA NOŠA IN VREČA SOLI

([HTTP://WWW.HERVARDI.COM/NARODNE_NOSE.PHP](http://WWW.HERVARDI.COM/NARODNE_NOSE.PHP), [HTTP://VEDEZEVANJE-BLAZ.COM/TAG/STANE-SEVCNIKAR/](http://VEDEZEVANJE-BLAZ.COM/TAG/STANE-SEVCNIKAR/)) - 19.01.2012

SLIKA 36: PJerIN

(LASTEN VIR)

SLIKI 37 IN 38: KOROŠKA NARODNA NOŠA IN LESENA SEKIRA

([HTTP://WWW.EDUPICS.COM/COLORING-PAGE-AXE-118876.HTML](http://WWW.EDUPICS.COM/COLORING-PAGE-AXE-118876.HTML),

[HTTP://SLOVENIJA.VACAU.COM/SLOVENIJANVU/NARODNANOSA.HTML](http://SLOVENIJA.VACAU.COM/SLOVENIJANVU/NARODNANOSA.HTML)) - 19.01.2012

SLIKA 39: ŠEPAST MOŠKI

(LASTEN VIR)

SLIKA 40: PRIPADNIK DIVJE JAGE

(LASTEN VIR)

SLIKA 41: LECTARSKO SRCE

([HTTP://WWW.ARTCRAFT.SI/GLAVNAS6.HTML](http://WWW.ARTCRAFT.SI/GLAVNAS6.HTML)) - 19.01.2012

Slika 42: ŽENSKA

(LASTEN VIR)

SLIKI 42 IN 43: TLORIS IN NARIS

(LASTEN VIR)